

De Kelderkrant

Noama Grunfeld, Joris Takken, Zara Nor - 2020 No. 1



De Kelderkrant is geboren!

Noam bleef maar schrijven, at met de linkerhand, typte met de andere en voerde intussen ook nog hoogdravende gesprekken voor de research. Joris zag niemand anders dan zijn computer, gaf de Kelderkrant vorm alsof zijn leven ervan af hing en kan nog altijd zijn armen slechts horizontaal bewegen. En Zara? Die fotografeerde woest, en hevig, tot haar filmrolletje het begaf.

Dagenlang waren wij afgesloten van de buitenwereld, vervreemd van het licht. Dagenlang sloten wij – de voltallige redactie van het Kelderkrantje – ons op in de kelder. Omdat we daar niet wisten wanneer de dag begon, laat staan eindigde. Omdat we daar niet konden worden gebeld om af te spreken, geen terras hadden, laat staan iets te drinken. Omdat we daar ons onvoorwaardelijk konden concentreren op een hoogdravend resultaat.

En vele trappen hoger denk ik dat we moeten gaan wennen aan het felle licht, de kou, het geschreeuw op straat, want voorlopig blijven wij boven, en laten we de 50 trappen onder ons even voor wat het is: het ideale resultaat hebben wij in handen. Nummer 1 van het Kelderkrantje is geboren!

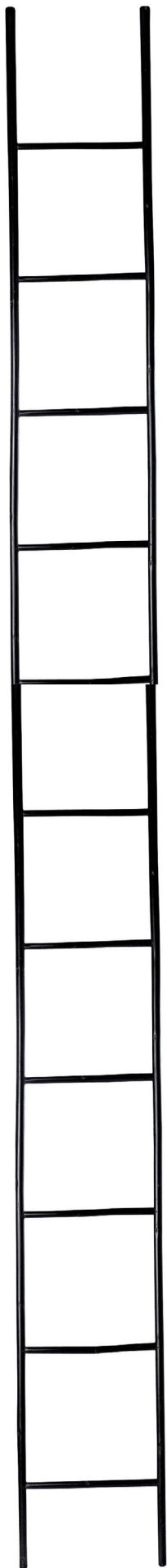
Lieve kelderbewoner, makelaar, ambtenaar, ondernemer, VVD'er, langlaufer, yup, maffiose. Lieve zonderling, SP'er, 'verklede activist', eikel, welbespraakte én souterrain bewoner én alle overigen:

Nu is het aan u. Sla de bladzijde om, begin te lezen, daal af naar beneden en laat je hoe verder, hoe meer, onderdompelen in groezelige en malse verhalen. Verhalen waar je boven de grond slechts van kan dromen. Geniet van het fictief interview met onze GroenLinks man Groot Wassink tot een laatste ode aan het Waterlooplein, een recensie over de (barre) recensie van Volkskrant over de voorstelling Wolven Huilen Niet Alleen tot foto's van de stad!

Voor nu scheiden onze wegen, ik zie je weer boven.

Inhoud

- 04 Het Gele doekje
- 06 Ik heb 600 noedels en poepen kan ik alleen
- 07 Rescencie over de rescencie van de Volkskrant over de voorstelling Wolven Huilen Niet Alleen
- 12 Een nieuwe historische binnenstad? De stilte biedt een goudenkans
- 14 Een lege binnenstad? Geniet er nog maar even van
- 17 Studio Paradiso
- 20 Flaneren in de badkamer van ‘allure’ – van Waterlooplein tot het Rokin
- 25 Interview Rutger Groot-Wassink, prominente Groen Linkser in Amsterdam



Het gele doekje

De musea gaan weer langzaam open! Maar misschien moet je al die rare, imposante, en grappige kunstwerken toch nog even missen. Dit betekent echter niet dat je zelf ook gewoon rare, spannende en indrukwekkende kunstwerken in huis hebt. Geloof mij nou maar. Neem bijvoorbeeld het gele doekje.

Het gele doekje kent een bewogen geschiedenis. In de begin jaren werd hij gekenmerkt door zijn grote macht in de keuken. Zo vervulde hij belangrijke taken zoals het schoonmaken van het aanrecht, het af deppen van een bezweet gezicht en: het afwassen van pannen. Later, met onder meer de komst van de afwasborstel en keukenrol, ging het daarentegen minder voortvarend met het gele doekje. De afwasborstel en keukenrol gingen vaker belangrijke taken van het gele doekje overnemen, waardoor hijzelf langzaamaan werd vergeten. In plaats van pronkend op het aanrecht te liggen werd het gele doekje nu steeds vaker onderkoeld en nat aangetroffen in de gootsteen. En als je denkt: het kan niet nog triester. Ja... dan heb je het fout. Geloof mij nou maar. De laatste jaren komt het gele doekje namelijk steeds vaker onder vuur te liggen. De consumentenbond bestempelde hem in 2005 zelfs als vies en onhygiënisch.

Goed, je kan je neus voor het gele doekje dicht doen, hem meedogenloos achter laten in de goot, maar al met al valt een ding niet te ontkennen. Deze verloren koning is een kunstwerk op zichzelf. In eerste instantie denk je dat hij net zo is als al die 80 miljoen andere gele doekjes op deze aardbol, maar niets is minder waar. Vouw hem open en je ziet op het markante geel gepande doek een geheel uniek schilderij, gevormd door koffieresten, eigeel en Dref! Ja ja, het gele doekje is zo gek nog niet. Hang hem op zal ik zeggen! We zijn hem veel te lang vergeten.

*Dit artikel verscheen al eerder op de
Instagram pagina van Blikopeners.
Foto: Famke Roozen*

Ik heb 600 noedels en poepen kan ik alleen

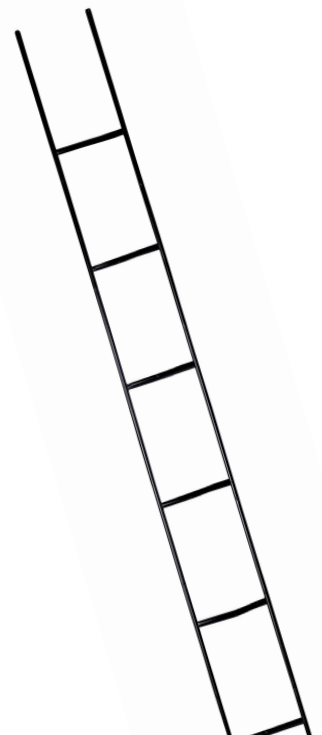
Het is over, ik heb het verprutst. Mij zie je niet meer op straat, of in het trappenhuis of de deur dicht doen. Ik doe ook niet meer open, ja-ja sticker, nee-nee sticker. Het zal mij een reet roesten. De burens weten wel de weg naar de papierbak. Ik besta niet meer, ik hoef ook niet te bestaan. Op straat heb ik niks te zoeken, niemand zoekt mij. En ik heb 600 noedels en er komt water uit de kraan, gas uit mijn pitje. Ik heb een riool, een wc-borstel en een handdoek voor de billen. Mensen zeggen dat we allemaal zo afhankelijk van elkaar zijn geworden. Voor mij geldt dat niet. Ik heb 600 noedels. En poepen kan ik alleen.

Ik heb het trappenhuis vaak genoeg gezien. Ik ken de stad met mijn ogen dicht. Maar kon er niet leven. Voor de constante teleurstellingen was ik niet resistent. Een keer was ik jarig en had ik hard gewerkt. Ik wilde gaan eten in mijn lievelingsrestaurant en had het dilemma kip of lam in mijn hoofd opgelost. Maar toen ik aankwam was het restaurant al vol. Op dat moment kon je mij oprapen, opvegen en dweilen. Ook was ik een keer benaderd voor een baan. Mijn gesprek daar ging goed, details als salaris waren al snel aan bod gekomen. Een goed teken. Hoewel ik een kopie van mijn bankpas al had opgestuurd, waren ze bij nader inzien toch voor een andere kandidaat gegaan. Mensen zeggen dat teleurstellingen horen bij vrijheid, maar nooit wordt gezegd wanneer ze komen. Op de momenten dat ik gelukkig was, toen ik mijn paspoort kopie en bankpasje opstuurde, was ik altijd bang dat snel de grond weer onder mijn voeten vandaan zal vallen. Vergelijk het gerust met het in bed liggen terwijl je moet plassen. Onvoorwaardelijk genieten kon ik niet, want telkens moest ik mij opmaken, instellen en wachten op de nabije teleurstelling.

Buiten is het verloren, buiten is het afgebrand. Hierbinnen daarentegen geen valse hoop, geen valse beloften. Hier binnen geen teleurstellingen en geen concessies. Hierbinnen is mijn vrijheid. Ik kan douchen wanneer ik wil, schreeuwen en vloeken zonder consequenties. Ik kan de afwas laten staan, naakt rondlopen zonder te schamen. En noedels eten wanneer ik maar wil.

Op dingen raak je uitgekeken. Dat zeggen mensen. Maar mensen lullen. Dat zeg ik. Ik eet nu al 3 weken noedels en elke keer ontdek ik weer een nieuw ingrediënt, proef ik de structuur van de noedels steeds beter. Wat dat betreft het paradijs hierzo. Maar onvoorwaardelijk?

Ik ben geen klager, toen ik jong was ging ik zelfs met degene die al om 11 uur de politie belde op de vuist. Maar het rumoer op straat, het leven, begint mij nu te storen. Laatst at ik mijn noedels, met plezier, tot dat de geur van biefstuk door de belijsting van mijn raam naar binnen drong. Nog sneller dan ik het beseffen kon, was mij de eetlust ontnomen. De noedels waren verworden tot grijze massa. En ik verlangde opeens naar biefstuk. Hoewel ik gelukkig noedels met biefstuk flavour in huis had en hiermee mijn weggenomen eetlust enigszins was gesust,



dringt de wereld van buiten steeds vaker binnen. Ik zit nu 3 weken in mijn eigen wereld. De buitenwereld ontging mij in het begin vrijwel geheel. Maar nu ontkom ik er niet meer aan. Sterker nog, ik merk opeens alles op. Laatst hoorde ik ver weg, op de grens van niets en iets, Bob Marley's muziek. Ik luister altijd Ziggy Marley, met genot, maar toen ik Bob hoorde, werd de muziek van Ziggy Marley opeens verschrikkelijk. En zo gaat het maar door, in steeds absurdere mate.

Hierbinnen moest mijn uitgemeten maatschappij leven. Zonder concessies, teleurstellingen. De ultieme vrijheid. Ik kan mijn ramen wel barricaderen, dichtlassen en isoleren. Maar ik heb nou eenmaal gezien dat buiten meer is dan Ziggy Marley en Noedels. Dat buiten het gras groener is. En ik geen gras héb. Ik wil hier niet meer zijn. Ook op straat, of in het trappenhuis zal je mij niet meer zien. Ik weet ook niet zo goed waar dan wel. Want ik heb het verprutst. Ook binnen is het afgebrand. Ook binnen kon ik niet leven, het besef van buiten was wederom de teleurstelling. Het klinkt wat radicaal – althans dat zeggen mensen – maar voor mij klinkt het rechtvaardig. Misschien moet ik in de vlammen op gaan. Want alleen dan kan ik voortleven in onvoorwaardelijk geluk. In vrijheid. Zonder teleurstellingen. Ik heb er 75 jaar op gewacht.

Recensie over de recensie van de Volkskrant over de voorstelling Wolven Huilen Niet Alleen - snap je het nog?



*De recensie van de Volkskrant naar aanleiding van de voorstelling Wolven Huilen
Niet Alleen getuigt van academisch conservatisme en benepen gedachtegoed. →*

De Volkskrant laat er geen gras over groeien. Ze had 300 woorden resterend om het te verkondigen. Maar nee, meteen wordt de deur zonder schaamte pontificaal opgezet, snel is de boodschap dan ook binnen. In de voorstelling *Wolven Huilen Niet Alleen* ontbreken volgens de krant 'drijfveren en diepgang'. 'Wolven Huilen Niet Alleen blijft steken in rennen, schreeuwen hollen'.

Wolven Huilen Niet Alleen is gebaseerd op de documentaire *Wolfpack* en gaat over vijf jongens die opgesloten zitten in een klein appartement in New York. In plaats van weemoedig uit het kleine raam naar buiten te staren, vermaken de 5 jongens zich binnen door dozen aan films te kijken, te 'herkijken' en nog eens te 'herkijken'. Markante scènes uit de filmgeschiedenis worden dan ook haarfijn en met boordevolle energiesnelheid geïmiteerd. Hierbij is het geheel opwindend en geestig om naar te kijken, maar bovenal virtuoos. Hard, zacht, integere dialoog, felle ruzie, met stoelen gooien en omhelzen, niets lijkt de vijf jongens teveel gevraagd. In *Wolven Huilen Niet Alleen* staan de spelers boven de materie. Maar volgens Volkskrant is dat 'helaas te weinig'. Want – zo stelt zij – ontbreekt diepgang. Wie zijn de jongens die zijn opgesloten? Waarom zitten ze opgesloten? En wat doet dat met de hen? Vragen die volgens Volkskrant niet of nauwelijks aan het licht komen. Maar waarom moeten vragen altijd worden beantwoord? Gaten worden opgevuld? Net zoals de vraag waarom de economie altijd maar moet groeien? Mocht deze voorstelling niet slechts een ode zijn aan de techniek van de spelers? Een ode aan de energie en virtuositeit? Deze vragen heeft Volkskrant te veel in het midden gelaten. Overtuigd van de noodzaak van diepgang leek Volkskrant vast te houden aan conservatief en benepen gedachtegoed. Het academische gedachtegoed van voor de oorlog. Voor een goede recensie is dat helaas te weinig.



Dit is Zara,

voor het Kelderkrantje maakte zij foto's van mensen die zij toevalligerwijs tegenkwam in Amsterdam. Haar foto's zullen meerdere keren terugkomen! Zoals hier rechts!

Zara verliet als enige de kelder om het prachtige Amsterdam vast te leggen.



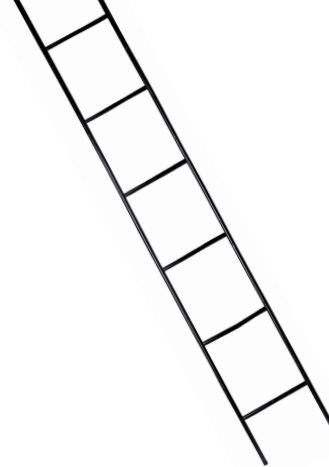
Foto's: Zara Nor,
Amsterdam 2020

In gesprek met Zef Hemel

Hoogleraar grote stedelijke vraagstukken



Hoe moet het verder met het
massatoerisme in Amsterdam
na het coronavirus?



& Stephen Hodes Toersime expert

Een nieuwe historische binnenstad?

De stilte biedt een goudenkans

Zef Hemel

Dit kon zo niet meer. Nee, het moest anders. Drastisch anders. Dat was de toon van de visie, die Zef Hemel vorig jaar in opdracht van Femke Halsema schreef over de binnenstad van Amsterdam. Het massatoerisme had volgens hem geleid tot vervreemding onder bewoners. Zij zagen de binnenstad steeds meer vervagen tot een zogenoemd pretpark waar toerisme en vakantieverhuur in toenemende mate het dagelijkse leven waren gaan domineren. De binnenstad - als ontmoetingsplek voor alle Amsterdammers - kwam dan ook steeds meer onder druk te staan. En om die trend een halt toe te roepen kwam Hemel met het enigszins markante plan om de toeristenstroom die zich nu nog concentreert in het centrum, te verleggen naar de Zuid-as. Door daar iconische bouwwerken te realiseren en een opwindend programma aan te bieden, zouden toeristen de grootste tijd van hun verblijf op de Zuid-as verblijven. Hiermee zou het centrum van toerisme worden ontlast, en de binnenstad transformeren tot – zoals de titel luidt – Een nieuwe historische binnenstad waar Amsterdammers elkaar weer wisten te vinden.

Nu zijn wij beland in geheel nieuwe realiteit. Waar nog geen 3 maanden geleden het massatoerisme hevig woedde, voert nu in het centrum stilte de boventoon. Hoe kijkt Hemel hiertegen aan? Moeten we dat tweede centrum nog wel willen? Is die nieuwe historische binnenstad er al 20 jaar eerder of moeten we niet te vroeg juichen. Ik sprak met Zef Hemel.

‘Mooier dan dit kan je het niet krijgen’ begint Hemel. Spottend vervolgt hij: ‘ik heb mijn werk goed gedaan’. Maar... Achteroverleunen is wat veel van het goede, dat geeft ook Hemel toe. Hoewel we volgens hem eerst eens even moeten gaan genieten van hoe schitterend die binnenstad van ons wel niet is, is het volgens hem ook belangrijk dat we nu de discussie aangaan over hoe die binnenstad in de toekomst eruit moet komen te zien. En de omstandigheden voor die discussie zijn volgens hem beter dan ooit. Waar bewoners nog geen 3 maanden geleden met de handen in het haar zaten, zich machteloos voelden tegenover het toerisme en zich niet konden voorstellen dat ‘het toerisme er niet zou zijn’, zijn die volgens Hemel plotseling wakker geschud. Want zo stellen zij nu: ‘dit mogen we niet meer kwijtraken [...] nu moeten we vast

houden’. Aan de andere kant: Reinier van Dantzig – fractievoorzitter van D66 én eigenaar van meerdere horecazaken in de stad -beplette dat we de huidige situatie juist zo snel mogelijk weer moeten kwijtraken. In een reportage van AT5 zat hij al hardop te fantaseren over het een ‘reanimatieplan’ binnenstad waarbij ‘hoogwaardige’ bezoekers de stad weer moesten vinden. Ja, er zijn wel degelijk verschillende belangen, maar Hemel ziet dat niet als een probleem. ‘Stel je voor dat we het allemaal met elkaar eens zouden zijn [...] dan zouden we misschien iets verschrikkelijks doen’.

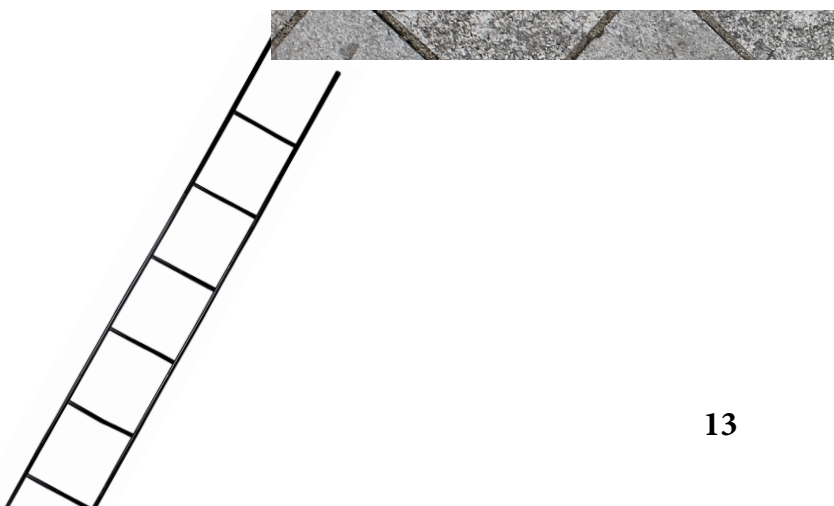
Wat dat betreft kijkt Hemel rustig toe, houdt het hoofd koel en leunt een beetje naar achteren. Maar, wanneer ik begin over reguleren van toeristenstromen, zit Hemel op zijn puntje van zijn stoel. Want dat moeten we niet willen! Reguleren gaat vol-

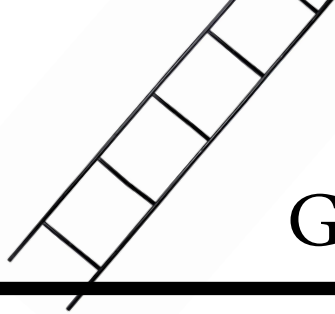
gens Hemel alleen maar over wat je niet wilt. Het geeft geen richting. In de verwachting van Stephen Hodes, dat als je de toeristenstroom reguleert, de binnenstad weer zal opbloeien ziet Hemel niets. Zo stelt hij dat 'iets gruwelijkers' en onvoorzien, zoals criminaliteit dan de kop op kan steken. Nee, niet reguleren, de huidige discussie moet varen in de richting van de visie: we moeten een tweede centrum gaan bouwen op de Zuid-as! Door een klimaat te laten ontstaan met een opwindend programma - denk aan casino's, klimaatdome én een verscheidenheid aan iconische architectuur - moet de Zuid-as in 2040 de place to be zijn voor toeristen, en de Wallen daarbij eerder een bijzaak. Hierdoor los je in de toekomst het probleem van disbalans tussen bewoner en bezoeker in de binnenstad niet volledig op, maar verlicht je haar wel. En dat is ook straks nog van essentieel belang. Want de coronacrisis is geen verdwyntruc voor toerisme, stelt Hemel. Met- zo blijkt uit een rapport van World Tourism Organisation - in 2018 1,4 miljard reizigers, waarvan het aantal zal blijven groeien, kan je het toerisme zien als 'moderne pelgrimage'. De 'moderne pelgrimage' die je niet zomaar stopt, maar wel kan verleggen. Naar de Zuid-as dus.

Echter, of de Zuid-as als tweede centrum zal verrijzen is allesbehalve definitief. Hemel moet naar eigenzeggen 'nog zien of ze dat werkelijk gaan doen'. Gelukkig gaat zijn 39 bladzijdes tellende visie dan ook niet alleen maar over een nieuw centrum. Hij heeft tevens uitvoerig nagedacht over hoe we de historische binnenstad moeten gaan vormgeven. Zo moet cultuur - wat de afgelopen jaren in de verdrukking kwam door toerisme - terugkeren in de historische binnenstad. Cultuur 'bindt, het brengt mensen bij elkaar [...] en is niet Engelstalig'. Nee, 'cultuur moeten we onszelf cadeau doen' en kan als

magneet gaan dienen om Amsterdammers weer naar het centrum te trekken. Waar nu door de drukte en monocultuur geen sprake van is. Maar wacht eens even, Touria Meliani - wethouder van cultuur in Amsterdam - staat er juist om bekend dat ze cultuur meer over heel Amsterdam wilt spreiden. Van haar moeten we het dus niet hebben. Gelukkig sprong Halsema onlangs in de bres. In een brief aan de gemeenteraad wenste zij de ontmoetingsfunctie van de binnenstad te herstellen, door onder meer een vernieuwend programmering 'van theaters, poppodia en musea' te realiseren. Daarnaast wil Halsema volgens de principes van NV Zeedijk vastgoed opkopen om zo meer grip te krijgen op 'een goede invulling van winkels, horeca en andere bedrijfsruimten'.

Is de coronacrisis een 'gouden' kans voor de toekomst van de historische binnenstad? Hemel is overtuigd van wel. Vanuit de rust zullen ondernemers en bewoners - de laatste die voor kort geen geloof meer hadden in de binnenstad - samen de discussie aangaan over de nieuwe invulling van het centrum. Hemel heeft goede hoop dat deze discussie in lijn zal zijn met de visie, iedereen ziet immers nu het belang in van een nieuwe historische binnenstad. Want zoals het was, kon zo niet meer. Zef Hemel, wellicht zie ik je over 20 jaar, in een klimaatdome op de Zuid-as.





Een lege binnenstad?

Geniet er nog maar even van *Stephen Hodes*

Het was mooi geweest en bovenal genoeg. Eind mei 2019 pakte toerisme expert Stephen Hodes zijn koffers. Zes jaar lang was hij voortdurend de strijd aangegaan met het massatoerisme in Amsterdam door adviezen te leveren aan de gemeente met zijn denktank Amsterdam in Progress. Maar helaas moest hij concluderen – zo blijkt uit zijn open brief – dat onder meer de politiek de ernst van massatoerisme niet onder ogen wilde komen. Hodes pakte zijn koffers, kwam ditmaal Amsterdam niet tegemoet, maar keerde haar daarentegen de rug toe. Vroeg of laat zou Amsterdam net zoals Venetië verworpen tot ‘toeristengetto’.

Ruim een jaar verder begeven wij ons in een geheel nieuwe realiteit. Waar nog geen 3 maanden geleden het massatoerisme hevig woedde, voert nu in het centrum stilte de boventoon. Hoe kijkt Hodes hiertegen aan? Is Amsterdam van de ondergang ‘gespaard’, of is de stilte slechts een verraderlijke stilte voor de storm? Ik sprak met Stephen Hodes.

Op dit moment is er geen vuiltje aan de lucht te bekennen en voor rook of vuur moet je goed zoeken. Het gehele doemscenario dat de stad ten onder zal gaan aan toerisme lijkt momenteel volgens Hodes ‘zo niet waar’. Toen hij onlangs over de Wallen liep met haar ‘stilte, schoonheid en rust’ was Hodes vol ongeloof. Maar hij geeft ook aan: dit is een ‘zeer tijdelijke situatie’.

Hodes geeft het een jaartje of drie voordat iedereen weer net zo vaak zijn of haar koffers zal pakken als net voor de crisis. Reizen is volgens hem nou eenmaal een ‘onvervreemdbaar recht geworden’ van de Westerse en Aziatische maatschappij. En dat het coronavirus daarbij een remmende werking zal hebben? Dat betwijfelt Hodes. Sterker nog, zelf geeft hij aan geen enkel geloof te hebben in de toekomst van de anderhalvemeter maatschappij. Zo stelt hij dat dit dusdanig indruist tegen de verlangens van de mens, dat we deze op den duur achter ons zullen laten. Met of zonder corona. Met of zonder vaccin.

Maar er is ook zeker hoop... Onlangs schreef het Parool: ‘Nu alle cafés, hotels, musea en de meeste toeristenwinkels dicht zijn en sekswork onmogelijk is, blijft er heel weinig over: buurtwinkels zijn er nauwelijks en de vele donkere huizen na zonsondergang tonen aan hoezeer vakantieverhuur deze buurt heeft overgenomen.’ Nu de stad gevolg van de crisis is verlaten door toeristen, dringt het pas tot velen door hoe afhankelijk Amsterdam is geworden van het toerisme. Het besef leidde tot discussie. Diederik Boomsma – fractievoorzitter van CDA Amsterdam – benadrukte in De Balie Live dat we de crisis moeten aangrijpen om het type toerisme te veranderen en diende zelfs een motie in. Ook bewoners lieten van zich horen en zagen de coronacrisis als ‘uitgelezen kans’ om een pakket aan maatregelen te presenteren. Dit alles om Amsterdam na de crisis te laten transformeren naar een ‘leefbare stad’.



Hodes heeft echter zijn hoop vooral gericht op het onlangs gepresenteerde rapport De Stadsdonut voor Amsterdam, een instrument voor verandering. Dit rapport – in opdracht van het college van B & W geschreven - gaat onder meer over een andere kijk op het begrip economische groei. Zo wordt gesteld dat groei altijd in verhouding moet staan met milieutechnische en maatschappelijke gevolgen. Hodes hoopt dat het college deze kernwaarden naast duurzaamheid eveneens zal betrekken op het toerisme waardoor bij groei van toerisme in de toekomst wordt gekeken of die in verhouding staat met bijvoorbeeld aantasting van het milieu en de leefbaarheid in een buurt.

Aan de andere kant heeft Hodes niet veel vertrouwen in de politiek, als het aankomt op masstoerisme. Met of zonder stadsdonut. Zo blijkt uit de luchtvaartnota van mei dat de huidige 540 000 jaarlijkse vluchten naar Schiphol mag groeien naar 800 000 in 2050. Ofwel 71 miljoen jaarlijkse passagiers in 2018 tegenover 83 miljoen passagiers in 2050, waarvan velen Amsterdam zonder twijfel niet zullen overslaan. Goed, 'Den Haag' heeft het dus 'zeker niet begrepen', en de politiek van Amsterdam dan? Ook die kan volgens Hodes wel een lesje gebruiken. Het begint er mee dat D66, notabene in bezit van het dossier toerisme, 'heilig in marktwerking' gelooft en volgens Hodes al helemaal niets moet weten van het reguleren van groei. Als voorbeeld noemt hij het rapport Stad in Balans waarin alleen maar 'fop maatregelen' staan. Een verhoging op toeristenbelasting en meer handhaving inzetten zorgt immers niet dat er minder mensen naar de stad komen. En ook bij GroenLinks - de groot-

ste partij van Amsterdam – kan je je afvragen hoe serieus zij het toerisme-probleem nemen. Hoewel Rutger Groot Wassink - wethouder Sociale Zaken, Diversiteit en Democratisering en voormalig fractievoorzitter bij GroenLinks - het vorige college in het Parool nog verweet dat zij niks deden aan het toerisme, prees hij vorig jaar in het NRC zichzelf en zijn mede-partij genoten om (slechts) het weghalen van de I Amsterdam letters.

Natuurlijk, er zijn ook partijen in Amsterdam die wel degelijk met een constructieve oplossing willen komen. Zo was Marjolijn Moorman van de PVDA in het verleden actief betrokken bij het dossier toerisme. Zij organiseerde als toenmalig fractievoorzitter het 'drukte debat', was betrokken bij meerdere debatten waaronder Van Wie is de Stad, drong in opiniestukken aan om de ernst van toerisme onder ogen te zien en te erkennen dat er grenzen zitten aan de jaarlijkse groei van toerisme. Dat is leuk en aardig, maar volgens Hodes is het probleem dat het huidige college een college is 'van individuen'. Ieder vaart zijn eigen koers, er is totaal geen eenheid, dossiers worden niet met andere partijen besproken. Het huidige toerisme beleid is dan ook slechts geschreven met het handschrift van D66. De partij van de 'fop maatregelen' →



Een crisis leidt tot andere inzichten, maar tot een structureel ander toerisme beleid? Hodes denkt van niet. Volgens hem moeten we de barricade op als we willen dat de politiek een andere koers met 'lef' inslaat. Een koers waar impopulaire maatregelen voor nodig zijn. En dat is knap lastig geeft Hodes toe, de toeristenlobby – zo bleek weer eens uit het Parool van 28 mei waarin de toeristenlobby hevig reageerde op het plan van Halsema om in de toekomst anders naar toerisme te kijken – is ijzersterk. Maar waar het 'lef' op neer komt: geen verbod voor rondleidingen op de Wallen, geen campagne om spreiding te bevorderen. Maar onder andere - zoals Hodes

eerder stelde in het NRC -een hotelstop voor de hele regio en een 'quotum voor vluchten van een naar Schiphol'. Alleen als je dat doet, heb je grip op de toestroom van toerisme en maak je haar beheersbaar. Zo niet? 'forget it'.

Zal deze tijd het toerismebeleid écht veranderen? Hodes heeft er een hard hoofd in. Wat dat betreft ziet hij deze tijd slechts als een 'adempauze'. Hodes blijft erbij: als maatregelen uitblijven wordt Amsterdam 'een pretpark'. Met of zonder corona. 'Nou prima', verzucht Hodes cynisch. Hij heeft zijn koffer al gepakt en woont tegenwoordig in Muiden. Naar verwachting zullen velen volgen.



Studio Paradiso

Fotograaf Max Natkiel kwam vanaf 1980 tot 1990 regelmatig in Paradiso om bezoekers vast te leggen met zijn camera. Het resultaat is het schitterende boek Studio Paradiso waarin mensen in ruimtekleding, hanenkammen, muren beklad met teksten zoals 'Lex je bent helemaal gek', harige billen, skinheads, shag, en bovenal energie het beeld vullen.

Ik kijk altijd met dubbele gevoelens naar deze foto's. Enerzijds geeft het mij energie en kan ik om ze lachen. Anderzijds maakt het mij verdrietig om te moeten beseffen dat de 'ruige' tijd van de jaren '80 in Amsterdam, die Max Natkiels foto's weergeven inmiddels alweer ver achter ons ligt.

Ik ben geboren in 2003, maar om toch nog een beetje te doen alsof ik de opwindende jaren van Paradiso heb meegemaakt, ga ik hieronder in gesprek met een van de gefotografeerde. Alsof ik de lens ben

Helaas was het niet mogelijk de desbetreffende foto van Max Natkiel te publiceren aangezien er rechten aan waren verbonden en wij niet het geld hadden deze te kopen. Wel is de foto hiernaast in de stijl van Max Natkiel gemaakt. →

Ik: Doe je ogen eens open!

Jij: Nee, ik kijk heel stiekem naar je. Je hebt een jasje aan. Een keurig jasje, niets op aan te merken. Mensen met nette jasjes aan vertrouw ik niet. Die zijn heel gevaarlijk.

Ben je bang voor mij?

Nee, dat zeg ik niet. Ik ben niet zo snel bang. Ik sta nota bene nog hier. Voor je neus! Als ik je eng zou vinden, kan ik toch wegrekken. Naar links, naar de uitgang. Of de trap op. Naar rechts. En als het heel bont zal worden en je komt mij achterna, dan spring ik toch lekker van het balkon af? De zaal is vol, dus de kans dat ik op de grond terecht kom is klein. Tenslotte kent iedereen mij hier, ze zullen mij wel opvangen schat ik zo in. Ik ben niet bang voor je. Ik houd ook eigenlijk wel van spanning, ik kan notabene net zo goed thuisblijven. Maar jij bent mijn type spanning niet. Of gevaar. Jij bent het sluwe gevaar. Het vieze gevaar. Jij bent een vermomde ambtenaar met macht, die de tent gaat proberen te sluiten, of gaat door vertellen dat ik net 'je bent helemaal gek' op de muur heb geschreven.

Ben ik gek?

Heet je Lex?

Oké, fair enough. Wie is Lex dan wel?

Ken je niet.

Waarom schreef je het op de muur?

Ik moet toch ook mijn bijdrage leveren aan deze plek?

Van mij mag je!

Ja, ja.

Zou je met mij ooit uit eten gaan?

Ik ga nooit uit eten.



*Gebaseerd op een foto van Studio
Veere de Graaf,
Amsterdam 2020.*



o *Paradiso*, blz. 395

Wandelen dan?

Waarom ook niet. Als ik je jasje dan aan mag.

Net haatte je het jasje nog.

Ja, maar voor als ik het koud heb.

Opportunist.

Zo he, wil je vechten?

Jij?

Nee, dan heb ik weer een ambtenaar op zijn bek geslagen.

Ik ook niet, wil liever wandelen.

Wandelen is voor mensen met een hond of een triest leven. Ik heb geen hond.

Ik wandel altijd voor een frisse neus.

Ik niet.

Voor je trieste leven dan?

Nee gewoon niet. Ben met de fiets. Volgens mij denk jij over alles na. Als ik je nu om een pen vraag, gris je hem uit je achterzak. Of een pleister? Waarschijnlijk ook geen probleem.

Nee hoor, ik handel ook vanuit de impuls.

‘De impuls’

Ik verlies me in de dans!

Echt? Trek je jasje dan uit. Dan gaan we naar binnen.



Flaneren in de badkamer van
'allure' – van Waterlooplein tot
het Rokin

In oktober van dit jaar is het zover. Dan moet de herinrichting van het Waterlooplein beginnen. Sinds 2011 is de gemeente al in gesprek met bewoners en marktkooplieden over hoe het ‘nieuwe’ Waterlooplein er dan uit moet komen te zien. Maar ondanks de vele verstreken jaren, staan de marktkooplieden en de gemeente nog altijd lijnrecht tegenover elkaar. De gemeente is vrolijk en verwacht met de herinrichting, het Waterlooplein te laten herboren tot bruisend ‘stadsplein’. Marktlieden houden daarentegen hun hart vast. Zij vrezen dat de huidige plannen zullen leiden tot de dood van de ‘Amsterdamse dame van allure’.

Hoewel de strijd voortdurend over en weer gaat, staat een ding vast. Op dit moment is er niet veel te beleven op het Waterlooplein, de stilte voert er de boventoon. Een geheel open deur natuurlijk, want tot voor kort was de hele binnenstad door het coronavirus geworden tot spookstad. Maar ook ‘normaal’ leeft het Waterlooplein als het aan de gemeente ligt niet genoeg. Waarom? Volgens de gemeente is het plein ernstig verwaarloosd en dan ook aan vernieuwing toe. De vloer – zo blijkt uit een rapport – heeft een matig tot slechte kwaliteit. De verlichting is sfeerloos en het geheel oogt rommelig en niet samenhangend. Daarbij komt dat de opslagboxen die midden op het plein staan, het markt-oppervlak in twee splitst, wat onoverzichtelijk is. Al met al zorgen deze punten ervoor dat het plein weinig tot de verbeelding spreekt, laat staan mensen uitnodigt er eens te gaan rondsnuffelen. De markt moet dan ook compacter worden, er moet ruimte komen voor groen, zitgelegenheden, en last but not least: de rij met opslagboxen moet wijken voor houten ‘stalletjes’. Hoewel marktkooplieden erkennen dat het Waterlooplein weliswaar een opknapbeurt kan gebruiken, zijn zij het niet eens met de plannen van de gemeente. Vooral het laten verdwijnen van de opslagboxen leidde tot verhitte reacties. Want waar moesten de spullen

voortaan worden opgeborgen zonder extra kosten of 10 keer per dag met auto heen en weer te moeten? Naast dat er praktische bezwaren zijn, is er meer aan de hand. Veel marktkooplieden en ook bewoners vrezen dat met de herinrichting het authentieke karakter van het Waterlooplein wordt aangetast. Doordat de marktkramen na de herinrichting kleiner moeten zijn, is het volgens een markkoopvrouw nog nauwelijks mogelijk om onder meer bergen kleding uit te stallen. Ze geeft in een reportage van AT5 aan dat het Waterlooplein een ‘rommelig karakter’ heeft en niet is van de ‘nette stapeltjes’. Maar dat het in standhouden van de rommeligheid naar alle waarschijnlijkheid niet meer mogelijk is. Op een marktkraam van straks 4 bij 5 meter is geen ruimte voor bergen met aanbod, maar slechts (torenhoge) keurige stapeltjes.

Het Waterlooplein is overigens niet de enige plek in Amsterdam waar het wat rafelige straatbeeld wordt of is verwisseld voor de ‘allure’. Zo zijn in de laatste jaren onder meer de Zeedijk, ‘Promenade langs het IJ’, Rembrandtplein en Rokin stuk voor stuk in een hoogwaardig nieuw jasje gegoten. Vooral de laatste – het Rokin – is volgens de gemeente getransformeerd tot een regelrecht pronkstuk. En met de breed opgezette ‘wandelboulevards’ en tot in de horizon rijkende gelegde natuurstenen stoeptegels kan ik dan ook maar een ding zeggen: de gemeente heeft echt haar best gedaan. Maar toch klopt er iets niet, als je het mij vraagt. Het Rokin voelt namelijk onnatuurlijk aan. Er staat geen fiets tegen een boom, deze zijn daarentegen keurig gestald in de fietsenkelder- of vak. Daarnaast is er op het Rokin geen vuiltje aan de lucht te bekennen, geen vuiltje op de stoep, geen graffiti tag, en tenslotte lijkt het straatmeubilair niet echt stelling in te nemen: die is voorzichtig, genuanceerd ofwel grijs en saai. Je kan deze straat overzichtelijk en hoogwaardig noemen, net zoals de gemeente. Ik noem haar liever suf en gelikt.

Waarom? Waar ging het fout?

Dat is een goede vraag! Het zit zo: over de vormgeving van het Rokin is veel te veel nagedacht. En dat is een grote fout. In plaats van te waken als gemeente over de grote contouren, ontwerpt zij straten als design badkamers. Badkamer? Kijk die tegels! Design? Alles wat er niet bij past is uit den boze. Op het Rokin hoor je te flaneren, want dat staat zo in de beleidstukken! Dus een fiets tegen de gevel? Een poster aan de muur? Een beschilderd bankje? Voetballende kinderen? Nee, nee, niet op pronkstuk Rokin! Hiermee borduurt de gemeente voort op de ideeën van voormalige planners zoals Corbussier! Al dat wat anders is scheiden we! Stom, want moeten we de badkamertjes à la Corbussier net zoals Almere als Amsterdammers dan maar de rug toe keren? Ik vrees van wel.

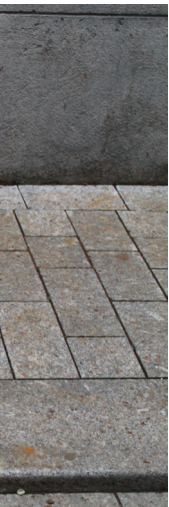
In oktober gaat de herinrichting van het Waterlooplein van start. En ik begrijp de zorgen van omwonende en ondernemers goed. Want het ziet ernaar uit dat ook deze plek net zoals het Rembrandtplein en Leidseplein ten prooi zal vallen aan de 'allure'.

Als straks ook het Waterlooplein is verworden tot badkamer, blijf ik liever thuis. In mijn badkamer flaneer ik immers liever in privacy.



Dit is het definitieve ontwerp van het Waterlooplein.





Foto's: Noam Grunfeld

Laatste ode aan het waterlooplein



Foto's: Noam Grunfeld

Interview Rutger Groot-Wassink, prominente Groen Linkser in Amsterdam

U kauwt op koffiebonen!

Dat ziet u goed.

Waarom? Mis ik wat?

Onderweg kan je geen koffiezetten, dan had ik nu in de koude wind hier op het Waterlooplein moeten zitten zonder koffie!

Niet voor te stellen meneer Groot Wassink! Nee hoor, ik zit u een beetje te stangen. Even serieus. Is dit incidenteel – koffiebonen in uw mond - of heeft u thuis en op uw kantoor wel gewoon een apparaat?

Nee, het gaat denk ik om iets meer. Ik wil gewoon koffie hebben zonder voorwaarden. Altijd maar die afhankelijkheid van in dit geval een apparaat wat het dan wel of niet doet, maakt mij soms erg chagrijnig.

Is dat waar u in de kern voor staat?

Wat? Gemalen koffiebonen in mijn mond?

Nee! Ik bedoel argwaan tegenover afhankelijkheden?

Dat zou je kunnen stellen. Ik ben namelijk wethouder van Sociale Zaken, Diversiteit en Democratisering. En ik voel mij verantwoordelijk om afhankelijkheden te verkleinen.

Vertel...

Ja, één moment. Heb mijn mond vol.

Maakt niet uit, voor mij hoeft u zich niet groot te houden.

Vooruit. Met volle mond: Ik voel mij verantwoordelijk om inderdaad afhankelijkheden in te perken. Want afhankelijkheden zijn denk ik een onderdeel van macht. →

En wat is er mis met macht?

Nou, we zien dat macht nog te ongelijk is verdeeld. We zien dat in deze tijd nog altijd Amsterdammers afhankelijk zijn van een bepaald beleid of besluit. En ik wil dat die afhankelijkheid wordt ingeperkt en dat Amsterdammers juist gaan mee besluiten over bepaalde besluiten, in plaats van dat één instantie dat doet.

Zoals uw fangroep Public Enemy stelt: fight the power!

Ha, gaaf nummer!

Hoewel buurtbewoners uit de Jordaan en Buitenveldert fel tegen de komst zijn van een opvangcentrum voor ongedocumenteerden, wilt u daarentegen dat deze plekken daar wel komen. In hoeverre botst hier uw enigszins anarchistische kant met het feit dat u een machtig mannetje bent van de Stopera?

Interessante kwestie. Ben ik dol op! Er is natuurlijk altijd iemand die de knoop moet doorhakken, in dit geval ben ik dat. Dat kunnen we namelijk niet doen met alle Amsterdammers. Tegelijkertijd zal ik wel in gesprek gaan met zoveel mogelijk Amsterdammers over in dit geval 24-uuropvang, om te kijken wat er speelt, wat de zorgen zijn etc. om vervolgens een afgewogen beslissing te maken.

Dus in dat geval is uw beleid beter samen te vatten als spread the power?

Lachend: Dat vind ik een bijzondere analyse.

Hé, even wat anders. U zei eerder in een interview met Vrij Nederland dat u studenten eerder te braaf vindt, dan te radicaal. Laten we het eens omdraaien. Wat bent u zelf?

Ik zit ertussenin. Een beetje wat van beide, maar dan met nuance.

Dat klinkt wel heel mooi. Leg eens uit?

Als voorbeeld: ik heb bewondering voor de ruige krakersbeweging van Amsterdam van de jaren '80. Maar zelf heb ik nooit een pand gekraakt. Wat dat betreft heb ik altijd braaf een beetje vanaf de zijlijn lopen joelen. Aan de andere ben ik ook wel radicaal! Kijk bijvoorbeeld naar mijn college akkoord Een Nieuwe Lente een Nieuw Geluid wat letterlijk vaart op een nieuwe radicale koers.





Rutger Groot Wassink
5 juli 1974 - Heden

Daarover gesproken. Horen we al een nieuw geluid?

Ik ben druk bezig.

Dat is geen antwoord.

Ik zet mij in voor alle Amsterdammers.

Sorry, maar ik ben nog niet tevreden met dat antwoord.

Laat ik het zo zeggen. We hebben het nieuwe geluid gevonden, alleen moeten we nog opzoek naar het verbindingssnoertje van de speaker.

Wanneer krijgen wij Amsterdammers dan het nieuwe geluid te horen?

Het college is druk bezig. Maar er is zeker al op enkele terreinen het nieuwe geluid te horen.

Groot Wassink, brandt los!

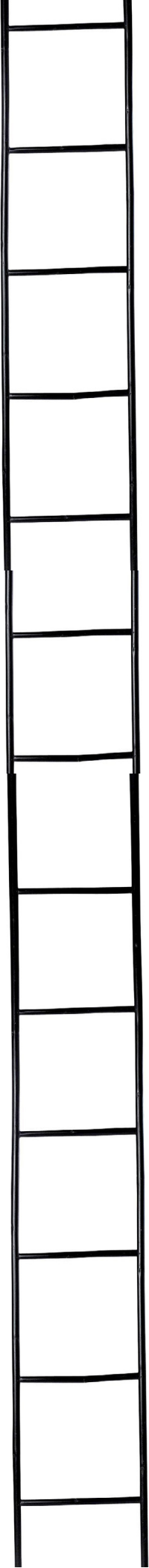
Nou, de autobezitters betalen fors meer parkeergeld sinds vorig jaar, bootbezitters eveneens, en de evenementenvergunningen zijn ook duurder geworden...

U neemt het in uw eigen mond! Het nieuwe geluid is dus – zoals u zegt – geld geld geld. Betalen. Bezahlen. Dat moet vast wringen met uw socialistische hart?

Ik ben een socialist, maar ook een realist... dat...

Nee, nee Wassink. Socialist en realist rijmen slechts, maar hebben toch echt andere betekenissen.

Geïrriteerd: Dan zijn dat uw woorden. Ontdooit weer. Nee, maar goed. Ik wil ook niet per se dat de gemeente een pinapparaat is. Maar soms kan het niet anders, denk aan de grote kosten die de gemeente moet maken om de kades te herstellen, dat geld moet ergens vandaan komen. En daarnaast: ik ben misschien wel -zoals u stelde - een mannetje van de Stopera, maar niet hét mannetje. Ik heb ook rekening te houden met de wensen van de andere partijen en moet me soms als radicale Rutger neerleggen bij concessies. →



Zoals?

Massatoerisme. Ik vind dat we in het beleid tegen massatoerisme meer lef kunnen tonen.

Was het weghalen van de I Amsterdam letters dan ook een compromis tussen uw radicale denkbeelden en de gematigdere van uw collega's?

Daar ga ik geen uitspraak over doen. Laten we zeggen: het weghalen van de letters was het begin van een reeks.

Oké, what's next?

Nou goed, er gebeurt al het één en ander, het Wallen scenario is onlangs door Halsema gepresenteerd, een verbod op Airbnb op de Wallen en andere wijken is afgekondigd. En op termijn hoop ik dat – zoals dat ook zo mooi in ons coalitieakkoord staat – de cruise terminal wordt verplaatst naar Rotterdam ofzo, i don't know.

En hebben we daarna het massatoerisme opgelost?

Tegen die tijd gaan we met z'n allen evalueren...

Nou? Kom op Groot-Wassink, het Is een gesloten vraag. Ja of nee?

Wat denk jij?

Geen sprake van.

Nou goed, voor écht ingrijpende en - denk ik - werkende maatregelen zoals het inperken van het aantal vluchten naar Schiphol, zijn we nog altijd afhankelijk van Den Haag.

*Afhankelijkheid, als je er maar niet te chagrijnig van zult worden.
Groot Wassink, ik wil u bedanken!*

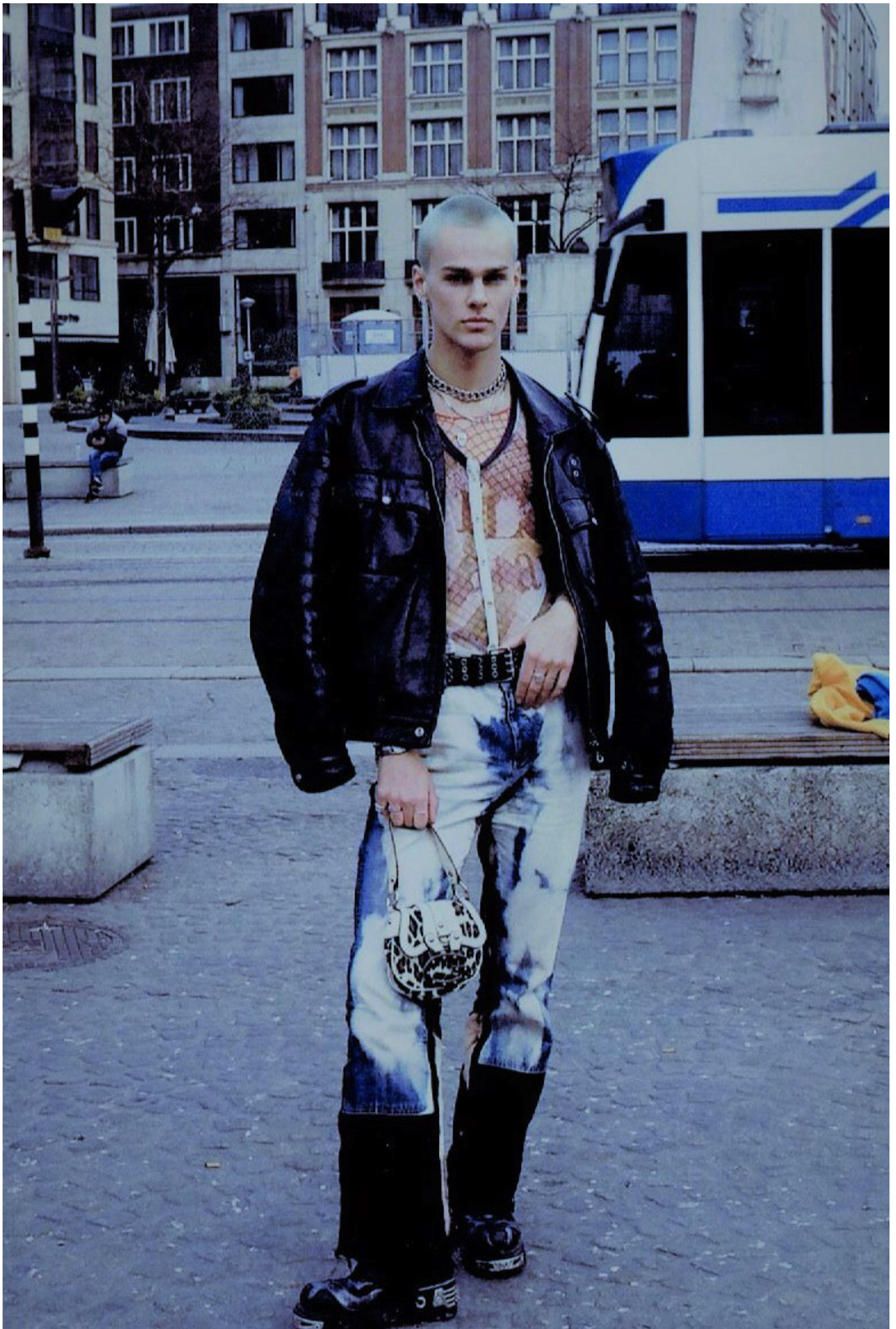
Graag gedaan. Koffie?



Waterlooplein,
Amsterdam 2020



Keizersgracht, Amsterdam 2020.





Waterlooplein, Amsterdam 2020.

